

Nei, tað verður ikki lóggivið inn í trúar-samfeløg!

Tór Marni Weihe

limur í landsnevnd
Unga Tjóðveldsins

Heldur enn at siga sum er, at politiskur taktikkur liggur handan

avgerðina, so velur formaðurin í Sambandsflokkinum, Bárður Nielsen, at bera seg undan við ósannindum. Nei, Bárður! Uppskotið lóggævur ikki samkynt hjúnaband inn í trúarsamfeløg, og tað veist tú væl sjálvur!

Formaðurin í Sambandsflokkinum hevur nú staðfest, at flokkurin ikki ynskir at javnseta samkynd við aðrar borgarar í samfelagnum. Tað er ein erlig sak. Vit liva í einum fólkaræði, og tað er í lagi, at fólk hava ymsar áskoðanir.

Men tað, sum eg ikki kann hava virðing fyri, er orsökina til, at Sambandsflokkurin ikki fer at atkvøða fyri borgarligum hjúnabandi til samkynd. Tí at orsökina er als ikki, at flokkurin ikki tekur undir við broytingini. Tingmenn fyri Sambandsflokkinn hava enntá alment boða frá, at teir taka undir við uppskotinum.

Tí átti Bárður Nielsen, tá hann fór í útvarpið at greiða frá stóðuni, sum flokkurin hevur tikið, at víst á, at ávís tingfólk fyri flokkinn tóku undir við uppskotinum, og ynsktu at atkvøða fyri, men at flokkurin hevði gjørt nakrar taktiskar metingar, og var komin til ta niðurstøðu, at flokkurin kundi vinna fleiri veljarar við at lata vera við atkvøða fyri uppskotinum. Tað høvdu fólk skilt. Soleiðis er politikkur, og eftirhondini eru vit von við tilíkt – eisini um vit ikki taka undir við tí.

Men tað gjørdi Bárður Nielsen ikki. Av onkrari orsök hevur hann hildið, at frægari var ikki at siga sum var. Kanska var Bárður ikki heilt sannførdur um, at veljarar taka undir við taktiska trekkinum hjá flokkinum, og tiskil var best, at teir ikki finga at kenna sonnu orsökina.

Tá útvarpstíðindi gjørdur samrøðu við Bárður Nielsen, var tað tí ikki tann sanna søgan, ið varð søgd. Í staðin vísti Bárður Nielsen á, at flokkurin ikki kann taka undir við, at lóggivið verður inn um kirkjugátt og inn í trúarsamfeløg. Í sær sjálvum er tað ein púra legitim grundgeving, og sjálvt samgongutingfólk høvdu tikið undir við Bárði Nielsen og felt uppskotið, um so var, at lóggivið var inn í trúarsamfeløg.

Men Bárður Nielsen veit væl, at uppskotið ikki lóggævur nakað sum helst inn um kirkjugátt ella inn í trúarsamfeløg. Uppskotið snýr seg útilokandi um borgarliga vígslu, og tí er ongin ivi um, at Sambandsflokkurin roynir at brúka trúarsamfeløgini sum undanfólk.

Tíverri, er tað ikki óvanligt í politikki, at tilíkar metodur verða tiknar í brúk. Taktikkur verður tikin fram um politik, og politikkarar royna at spinna søgur, soleiðis at tær siga nakað heilt annað, enn tað, ið veruliga gongur fyri seg.

Eg trúgvi kortini, at í hesum føri hevur Sambandsflokkurin gjørt ein taktiskan feil. Veljararnir fara helst at gjøgnumskoða, hvat gongur fyri seg, og at tá ið alt avtornar, so stendur Sambandsflokkurin ivaleyst veikari um eina viku, enn hann gjørdi í gjár.

Men soleiðis er politikkur.

Umhvørvisavleiðingar og ábyrgd

Umhvørvislóg og havumhvørvislóg

Kári Thomsen

Okkara náttúru- og umhvørvisverndarlóg fyri sjógv- og havumhvørvið er

Løgtingslóg nr. 58 frá 26.mai 2011, og hevur hon sum endamál at verja náttúru og umhvørvi, at varveita livikor menniskjanna, vistskipanir og djóra- og plantulív, so at samfelagið kann verða ment á einum burðardýggum grundarlagi.

Málið við lógini er at varðveita eitt reint og ríkt hav og at fyrirbyggja og avmarka dálking av havi, strond og luft og aðra ávirkan á náttúru og umhvørvi frá virksemini, ið kann seta heilsu menniskjanna í vanda, hótta vistskipanir og livandi tilfeingi í havinum, vera til bága fyri lógliga gagnnýtslu av havinum og tilfeingi tess, skaða náttúru- og mentanarvirði á og í havinum, fram við strendurnar og á havbotninum, ella skerja re-kreativ virði.

Nei, okkara lóg um verju av havumhvørvinum fevnir IKKI um ovurstóru dálkingina frá alivinnuni, men einans um dálking frá skipum, flogfórum og havstøðum (boripallum o.t.), og tí letur Landsstýrið bara standa til og eitrandi dálking at halda fram uttan minstufyrirbygging ella tryggjan av havumhvørvinum.

Fløkjur kunnu væl vísa seg tá lógir skulu smíðast, og í hesum døminum við nýggjari havumhvørvisverndarlóg, vísa viðmerkingar til lógtingsmál nr. 47/2004 frá 21.februar 2005, at aling er fevnd av Løgtingslóg nr. 134 um umhvørvisvernd frá 1988. Henda lóg hevur so at siga somu endamál sum havumhvørvislógini, men tó uttan avgerandi ásetingina, at t.d. aling, ið ávirkar náttúru og umhvørvi munandi, ikki kann setast í verk uttan góðkenning frá landsstýrismanninum, og at ein slík góðkenning IKKI kan veitast fyrr enn um-

hvørvisárin smetingar eru gjørdar.

Og sjálvt um havumhvørvislógini frá 2005 umrøður aðra dálking í breiðum týðningi, so vil Umhvørvisstovan, ið umsitur lógina, tulka tekstin soleiðis, at aling einans er fevnd av umhvørvisverndarlógini frá 1988 – kanska tí einki beinleiðis krav er um umhvørvisárin smetingar.

At Umhvørvisstovan gevur umhvørvisgóðkenning til aling sambært Umhvørvislógini, frítekur ikki loyvishavaranum at lúka lógtingslógina um verju av havumhvørvinum. Og sjálvandi skal umhvørvisgóðkenningin verða treytað, at onnur viðkomandi lóggáva, ið her heilt greitt er lógini um verju av havumhvørvinum, eisini skal verða gingin á mót.

Prógvað er inntil fleiri ferðir at kemisku evnini brúkt verða í lúsabasingini eisini taka lívið av øðrum krabbadjórum, smákyktum og djóraplankton o.ø., og at hesi evni enntá finnast aftur í lidnu vøruni.

Laksalýsnar eru blivnar mótstøðuførar móti øllum evnum, og sær út til at tær eisini gerast mótstøðuførar móti feskum vatni. Hvørjar avleiðingar verða tá

laksalús trívast í okkara vøtnum, áum og lókum, er ikki gott at vita, men at avleiðingarnar verða ógvusligar er lítið at ivast í.

Støðan í alivinnuni er ikki haldbar har túsundatals tons av kemiskum evnum verða latin á sjógv, og har alt livandi á firðunum so við og við fánar burtur. Sjálvsøgd rættindir at fara við tráu ella báti í fjørðin, eru skúgvast til viks til frama fyri einstakar føroyskar og útlenskar privatar fyrirkur, og tað, fáast kann av seiði og øðrum smáfiski, er ikki mannaføði vegna fòðringina í alivinnuni.

Hjá øllum alifyritøkunum er dálkingarstøðan støðan hin sama, og eru, sum er, bert fáir firðir har kemisk evni ikki verða latin beinleiðis á sjógv í aliringarnar og annars dumpað út í firðirnar frá brunnbátinum Hans á Bakka. Umhvørvisstovan ger lítla og ongar kanningar av dálkingarstøðuni, og er kunnleikin til lívfrøðina á firðunum tí sera lítil. Og allikavæl verður hildið áfram at geva nýggja aliloyvi sjálvt um staðfest er ovurstór og eitrandi dálking, ið ikki kann sigast at verða uttan tíðning, og har vit eisini eftir fleiri ár síggja, at tamarhald ikki fæst á lúsabasingarstøðuni

og dálkingini. Í slíkum førum heimilar Umhvørvislógini smb.kap.5 §34 landsstýrinum at banna framhaldandi rakstri og møguliga at krevja fyrirkur, virkið ella útbúnadain burtur.

Alivinnan lúkur ikki treytirnar í Umhvørvislógini, hon lúkur heldur ikki ásetingar í lóg um verju av havumhvørvinum, og fremur við dumping av kemiskum evnum brot á alla galdandi havumhvørvislóggávu. Heilsu- og Innlendismálaráðið umsitur lógina um verju av havumhvørvinum, men vil ikki fylgja ásetingum, at góðkenningar til virksemini á sjónum, ið ávirka náttúru og umhvørvi munandi, ikki kunnu veitast fyrr enn mett er um avleiðingar.

Umhvørvisstovan hevur 12. januar í ár gjørt vegleiðing um góðkenning og umhvørvisárin smeting av verkætlanum á sjónum og í sjóvarmálum, við ávísing til kap.13. í lógini, og til hvørji evni skulu viðgerast í slíkari kanning, og kann ikki snúgvá sær undan, at aling eisini er fevnd av hesum krøvum sjálvt um góðkenning til eitt alibrúk er sambært Umhvørvislógini.